

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

BOLGÁR NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

I. Olvasott szöveg értése

Időtartam: 70 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.

Бъкингамският дворец е лондонската резиденция на британското кралско семейство. Бъкингамският дворец е получил наименованието си от лорд Шефийлд, един от херцозите на Бъкингам, който построил двореца през 1703 година. Понякога над Бъкингамския дворец се вее знаме, наричано кралски флаг. Ако флагът е вдигнат над двореца, това значи, че кралицата е в резиденцията. Така хората научават, че Нейно величество си е у дома.

Войниците, които караулят пред двореца, охраняват тази важна сграда. Тези войници са дворцова стража. Те са особено прочути със своите червени куртки и шапки от черна мечка кожа. През летните месеци всеки ден в 11.30 ч сутринта пред двореца се устройва интересна церемония, известна като смяна на караула. Смяната на караула е една от атракциите в Лондон. Тълпи от туристи от всички краища на света идват, за да присъстват на нея.

Първа кралица Виктория се заселила в Бъкингамския дворец. Пред вратите на двореца се издига паметник в нейна чест. По време на владичеството на кралица Виктория Британската империя достигнала разцвета си, ето защо този паметник се е превърнал в символ на британската имперска слава.

Не по-малко интригуващ и в същото време загадъчен обект са камъните на Стоунхендж.

Да, истинска загадка представлява Стоунхендж. Какво е предназначението на тези огромни камъни? Този въпрос продължава да буди любопитството и до днес. Гигантският каменен кръг в Югозападна Англия е на около 3500 години. Камъните са високи от пет до девет метра и тежат от двадесет и пет до четиридесет и пет тона. Знаем, че Стоунхендж е построен в древността, но защо - това си остава загадка. Мнозина предполагат, че камъните са били сложени, за да образуват един вид календар. Учените доказаха с компютри, че вероятно камъните са били подредени по този начин, за да отбелязват смяната на годишните времена. През най-дългия ден на годината първите лъчи на изгриващото слънце се появяват над основния камък. Този ден се нарича лятно слънцестоене. Има друг камък, който е разположен в точката на залязване на слънцето в деня на лятното слънцестоене. По същия начин са отбелязани изгревът и залезът в деня на зимното слънцестоене. Други камъни пък са свързани с различни фази на луната през годината. Около камъните има външен ров и насип с ширина около 105 метра. В центъра на заобиколеното от рова пространство има издигнат олтарен камък. По всяка вероятност в древността на това място са били отслужвани религиозни обреди, но не е ясно какви точно са били те.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

0.

- 1. Около камъните има външен ров и насип с ширина около 105 метра.
- 2. През есенните месеци всеки ден в 11.30 ч сутринта се сменя караулът.
- 3. В края на заобиколеното от рова пространство има издигнат олтарен камък.
- 4. Войниците, които караулят, са прочути със своите червени куртки и шапки от черна еленова кожа.
- 5. Камъните са високи от пет до девет метра.
- 6. Кралският флаг е вдигнат над двореца, когато кралицата е в него.
- 7. Камъните тежат от двадесет и пет до петдесет и пет тона.
- 8. Първа кралица Виктория се заселила в Бъкингамския дворец.
- 9. По време на владичеството на кралица Виктория Британската империя се разпаднала.
- 10. Други камъни пък са свързани с различни фази на луната през годината.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Max.	Elért
										10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.**1 10,**

()

.

Вече живеем в XXI век. Днес откритията в техниката се сменят много често. Един компютър остарява само за 2-3 месеца. Автомобилите също се променят много бързо – появяват се най-невероятни модели. И при всеки автомобил, при всеки компютър технолозите се стремят към търсене на изненадата.

Не така стоят нещата с обичаите. Обичаите се променят по-бавно. Десетки и дори стотици години са били необходими за въвеждането на определени обичаи. Толкова, че и повече години понякога са необходими за отмирането им.

Обичаят да се оголва главата като знак на любезност е много стар. Преди 2000 години римляните носели свободно наметало, тога - при студено време можели да го замаят върху главата си. Когато мъж срещнел приятел, той не искал да остава прикрит и си разкривал главата. По-късно, в Средновековието, рицарите често носели доспехи и шлемове. За да покажат при среща своите добри намерения, те откривали предпазната преграда на своя шлем и показвали лицето си.

През следващите столетия след Средновековието вече нямало доспехи, нито шлемове и мъжете покривали главите си с най-различни шапки и качулки. Но те запазили дружеския жест да откриват главата си, когато срещнат свой познат. В редица страни господата са свалили шапки по специален начин, за да поздравят някоя дама. В зависимост от това, как точно се е правел жестът, дамите разбирали дали кавалерът проявява стандартен израз на любезност, или той разкрива и своите интимни чувства. Така че свалянето на шапка е било и изкусен начин да се засвидетелства отношение към нежния пол. Не е без значение и как дамите ще отговорят на поздрава на мъжа. Те не свалят шапките си, но кимат с глава или правят лек поклон. Разбира се, жените са твърде изобретателни и много по-изкусно от мъжете са изнамерили стотици начини да изразяват чувствата си посредством азбуката на жестовете.

Днес в много страни е прието мъжете да свалят шапка, когато влизат в къща. В повечето християнски черкви се очаква мъжете да открият главата си. Но евреите и мохамеданите правят тъкмо обратното, като по време на църковна служба си слагат шапки. Този обичай е много по-стар, отколкото християнският.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.

животните, опитомяват, фургони, неравни, завиждаме, покрай,
километра, колелото, ~~дунка~~, по-безопасни, пирамидите

Днес се сърдим, когато видим (0) на пътя. Особено неприятно е за шофьорите, които попадат в дупки по време на дъжд. Тогава има опасност дори да направят катастрофа. Или пък чупят автомобила и следват неприятни от финансова гледна точка посещения на автосервиси.

А колко дълго понякога говорим за това, че магистралата за град „X” е задръстена от автомобили. Тогава ни се струва, че ако вървим пеша, ще стигнем много по-бързо. И понякога дори (21) на велосипедистите, които се провират (22)..... автомобилите и продължават напред сякаш с космическа скорост.

Рядко обаче се питаме как е било в миналото, как са създадени първите пътища и как човекът е започнал неспирната надпревара с времето, за която са му били необходими все по-добри и (23) пътища.

Преди 5000 години нямало пътища и хората пътували толкова бързо, колкото можели да тичат по релефа на местността. Затова не можели да отидат далече. Първите пътища следвали пътеките на (24) и хората ги разширявали през горските гъсталаци в Африка. Още по-сложно било придвижването на тежки товари. За да построят (25), древните египтяни имали нужда от каменни блокове, които били твърде тежки, за да ги влачат по земята. Затова ги поставяли на дървени платформи. Отдолу подлагали дървени трупи.

Преди около 4000 години хората започнали да (26) конете. На кон човек може да пътува десет пъти по-бързо, отколкото пеша. По същото време бил изобретен впрягът. За влачене на тежки товари използвали силата на животните. Римляните били първите, които построили хиляди километри прави и павирани пътища, по които се пътувало лесно и безопасно.

Истинска революция предизвикала използването на (27) Първите колела били измислени преди 5000 години от шумерите. Те изработвали каруци, поставяли им здрави дървени колела и така пренасяли храна за търговия с други села. Древните гърци отивали на война с колесници. Те поставяли на колелата спици, за да стане колесницата по-лека и по-бърза, и ги подсилвали с дървени обръчи, за да се износват по-бавно. Преди около 250 години богатите хора в Европа вече пътували с теглени от коне карети. Но пътищата били (28) и пътуването било неудобно. Дилижансите били първият обществен транспорт. На всеки двадесетина (29)..... те спирали, за да сменят конете. Първите заселници от деветнадесети век пътували на огромни разстояния из Северна и Южна Америка в закрити (30) Теглели ги впряг волове или коне. Вътре се събирало семейството и достатъчно храна и вода, за да пътуват със седмици.

21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	Max.	Elért
										10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Olvasott szöveg értése	1. feladat	10	
	2. feladat	10	
	3. feladat	10	
ÖSSZESEN		30	

javító tanár

Dátum:

	pontszáma	programba beírt pontszám
I. Olvasott szöveg értése		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli vizsgarész megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. vizsgarész teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. vizsgarészsel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

BOLGÁR NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

II. Nyelvhelyesség

Időtartam: 50 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1.

Най-малката държава (0) (на, през, със) света е Ватиканът. Площта ѝ е само 0, 44 кв. км. Там живеят папата, глава на римокатолическата църква, и още около 1500 души. Ватиканът е (1) (с, в, под) центъра на Рим. Той е суверенна държава (2) (от, в, на) 1929 година насам. Но макар и да е суверенна държава, Ватиканът не издава паспорти. Няма данъци (3) (от, през, за) стоките, внасяни или изнасяни от страната, а паричната единица е същата, както и в цяла Италия (днес вече това е еврото). Папата има абсолютна власт (4) (при, над, у) всички, които обитават Ватикана. Една от причините тук да идват хора от цял свят са картините, скулпторите и другите прочути произведения на изкуството, които Ватиканът е събирал (5) (по, край, през) годините.

На площад се събират многолюдни тълпи. Те често застават (6) (по, върху, пред) катедралата „Свети Петър”, за да си направят снимки. Но (7) (освен, на, в) катедралата "Свети Петър", Ватиканът си има музей, радиостанция, вестници и железопътна гара.

Втора по най-малък размер (8) (сред, в, под) петте най-малки държави в света е Монако. Княжеството е с територия 1,9 кв. км. Следва Науру с 21 кв. км. Четвърта е Сан Марино с 62 кв. км. Пета е Лихтенщайн (9) (с, по, със) 160 кв. км. Ако тези малки суверенни държави се поставят една (10) (под, до, през) друга, общата им площ няма да покрие дори една шеста част от територията на Лондон.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Max.	Elért
										10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.

снимам, съм, пътувам, изненадам се, представям си, сприятеля се,
мина, излети, пренасям, участвам, свързвам

Преди 10 години аз (0) по Пътя на коприната заедно с мои колеги от Националното географско дружество, за да го проучим. Ние (11) със самолет за Близкия изток. Там, въоръжени с камери, (12) места от пустините. Ще говоря като свидетел от миналите времена. Започвам с това, че в древността Пътят на коприната (13) Китай с Европа. По него търговците (14) коприната, с която беше прочут Китай. Продавах я по пазарите на Италия, Франция и други европейски страни. Пътят на коприната (15)..... дълъг 6400 км и имаше много разклонения. Благодарение на хората, които някога (16) по него, азиатци и европейци не само се опознаха, но и (17)

Ние, представителите на географското дружество, знаехме, че някои части от Пътя на коприната датират от 2000 г. пр. н. е. и затова не (18), че повечето от тях са разрушени и изчезнали По време на експедицията аз непрекъснато (19)..... как маршрутът се е променял заедно със събитията. Аз мислено бях в онези далечни времена и (20) в историческите събития. Бях в VI век – пред мен Месопотамия се превръщаше в арена на ожесточени битки между Византийската империя и Сасанидите, династия, управлявала Персия.

11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	Max.	Elért
										10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.

Много (0)(отдавна, отдавна) ловците пресмятали колко време са на (21)..... (лов, лоф), като отбелязвали с черта всеки (22) (изминал, изминъл) ден. Рицарите определяли (23) (продължителността, продължителноста) на бойния турнир с пясъчен часовник. Когато (24) (пясъкът, пясъка) преминел от горната в долната част, турнирът завършвал. Хората използвали и слънчеви часовници. През деня позициите на (25)..... (сенките, сянките) показвали времето върху циферблата на стената. Египтяните разделили денонощието на часове. През (26) (ноща, нощта) пълнели кофи с вода. Водата (27) (истичала, изтичала) през малък отвор, а те познавали часа по белезите върху стената на кофата. Трудно било хората да си определят среща, защото всички измервали времето различно. Трябвала им единна мярка за време.

През 1581 г. (28) (италианецът, италиянецът) Галилео Галилей се вгледал в люлееща се лампа и забелязал, че маховете се извършват за едно и също време независимо от големината ѝ. Така бил изобретен часовникът с махало. Оттогава хората винаги използват часовници. Днес и (29) (обикновените, обикновенните) часовници са много точни. Учените правят и специални (30)..... (атомни, атомни) часовници.

21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	Max.	Elért
										10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4.

Римските (0) обичали да ходят в (31) бани. Чрез (32) пещи отоплявали парните бани и горещите (33) Там римляните (34) игри и се срещали с приятели. Римските граждани носели туника и парче плат, наречено тога. Жените носели дреха, наречена стола, и шал на главата.

Само децата на богатите ходели на училище. Някои от тях учели въкъщи с (35) учители или (36) роби. Учили се да пишат върху восъчни плочки, а за смятане използвали сметало. Силата и (37) били важни, затова след училище момчетата тичали, борели се и се биели със саби.

За да отпразнуват някоя победа, римляните устройвали (38) борби и (39) с колесници за развлечение на всички. Мъже, наречени гладиатори, били обучени да се сражават и да загиват без страх. Те често били роби, престъпници или хора с дългове. Някои се сражавали с диви зверове. Зрителите решавали дали загубилият битката ще живее, или ще умре, като давали знак - обръщали палеца нагоре – това било „живот” или надолу – знак за (40) на роба.

0.

- а) граждъни
в) граждънни

- б) граждани
г) гарждани

31.

- а) обществените
в) общественните

- б) опществените
г) общесвените

32.

- а) подземни
в) подземни

- б) пудземни
г) потземни

33.

- а) басейни
в) бассейни

- б) бсьейни
г) бассейнни

34.

- а) остройвали
в) устройвъли

- б) усройвали
г) устройвали

35.

- а) частени
в) часни

- б) частни
г) часттни

36.

- а) образованни
в) образовани

- б) образувани
г) обръзовани

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
II. Nyelvhelyesség	1. feladat	10	
	2. feladat	10	
	3. feladat	10	
	4. feladat	10	
DOLGOZATPONT		40	
VIZSGAPONT		30	

javító tanár

Dátum:

	pontszáma	programba beírt pontszám
I. Olvasott szöveg értése		
II. Nyelvhelyesség		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a III. írásbeli vizsgarész megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga a II. vizsgarész teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a III. vizsgarészsel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

BOLGÁR NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

III. Hallott szöveg értése

Időtartam: 30 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

!

.

,

.

.

.

,

.

.

.

,

.

.

,

.

.

30

,

.

.

!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2.

2.

0. - ..
11. Затова по на дърветата точно от север растат мъхове и лишей.
12. Най-добрият съвет е съвсем прост – да не скитаме из местности.
13. Много отдавна пътуващите по нещата в природата.
14. Ветровете и морските помагали на морските пътешественици да намерят пътя.
15. Също така със приспособления измервали височината на слънцето.
16. По-късно бил открит, който улеснил пътуването.
17. Пътешествениците трябвало да могат да покажат на другите хора как да минат по техните
18. Днес съществуват карти.
19. Легендите за скрити съкровища винаги се свързват с знаци.
20. Най-слабо проучени са океанското дъно и космическото

11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	Max.	Elért
										10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3.

3.

0.	?	.
21.	Чий вой се чува по улиците на градовете?	
22.	Като какъв е бил известен Хипократ в медицината?	
23.	Кога е роден Хипократ?	
24.	Къде е живял дълго време Хипократ?	
25.	С какво е свързана медицината в древна Гърция?	
26.	В какво не вярват Хипократ и колегите му при лечението на болния?	
27.	Какъв кодекс изработили Хипократ и колегите му?	
28.	Каква е главната цел на лекаря?	
29.	Какви трябва да бъдат лекарите?	
30.	Как се нарича личната информация за пациента?	

21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	Max.	Elért
										10	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		maximális pontszám	elért pontszám
III. Hallott szöveg értése	1. feladat	10	
	2. feladat	10	
	3. feladat	10	
ÖSSZESEN		30	

javító tanár

Dátum:

	pontszáma	programba beírt pontszám
I. Olvasott szöveg értése		
II. Nyelvhelyesség		
III. Hallott szöveg értése		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a IV. írásbeli vizsgarész megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga a III. vizsgarész teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a IV. vizsgarésszel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

BOLGÁR NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

IV. Íráskészség

Időtartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

.

